

มอง Smart City ผ่านสิงคโปร์ สะท้อนสู่ Thailand 4.0

กิตจากรณ์ ปิ่นละมัย
วิศวกรโยธาชำนาญการ
กรมทางหลวงชนบท

การก้าวเข้าสู่เมืองที่พัฒนาแล้วของ ประเทศสิงคโปร์ บนพื้นฐานของการพัฒนา ในทุก ๆ ด้านอย่างมั่นคงและยั่งยืน จนเป็นที่ ยอมรับจากหลาย ๆ ประเทศในทั่วโลก สิงคโปร์ ก้าวเข้าสู่ความเป็นเลิศในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะการนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน ช่วยเสริมสร้างคุณภาพ ความเป็นอยู่ของประชากรในประเทศให้ดีขึ้น ประชาชนในประเทศมีความเชื่อมั่นและ มั่นใจในอนาคต พร้อมจะร่วมพัฒนาประเทศ ไปตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด สิงคโปร์ เป็นประเทศบ้านใกล้เรือนเคียงของประเทศ ไทยในกลุ่มอาเซียน ที่มีความหลากหลายทาง เชื้อชาติและศาสนา ในอดีตผ่านการถูกยึด เป็นอาณานิคมจากหลายชาติ ทั้งตำแหน่ง ที่ตั้งสภาพภูมิประเทศถูกขนาบด้วยมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ตั้งอยู่บนเกาะที่ไม่มีทรัพยากร ธรรมชาติเลย แต่กลับเป็นประเทศที่พัฒนา แล้วประเทศเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศสิงคโปร์ให้ความสำคัญด้านการศึกษาและ พัฒนาจนได้ชื่อว่ามีระบบการศึกษาที่ดีที่สุด ประเทศหนึ่ง มีการปรับปรุงนโยบายศึกษา

อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของโลก เป็นที่รู้จักกันในวลี Teach Less, Learn More (TLLM) ซึ่งเน้นการสอนโดย การป้อนข้อมูลให้น้อยลง แต่ให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้มากขึ้นและนำไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะการวางพื้นฐานด้านความรักชาติ เป็นส่วนช่วยสนับสนุนการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพตามมา ให้ความสำคัญต่อ การวางยุทธศาสตร์เพื่อนำประเทศและ ประชาชนของตนไปสู่การเป็นประเทศแรก ของโลกที่สามารถประยุกต์เอา "เทคโนโลยี" มาใช้ในการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ อาทิ ปัญหาความแออัดของประชากร สังคม ผู้สูงอายุ ความไม่ทั่วถึงการสาธารณสุข มูลฐาน การคมนาคมขนส่ง ชีตความสามารถ ในการแข่งขัน เป็นต้น ยุทธศาสตร์นี้ถูก เรียกว่า "E3A" อันได้แก่ "Everyone, Everything, Everywhere, and All the time" ซึ่งหมายถึง "ทุกคน" จะได้รับ "ทุกอย่าง" ที่ต้องการ ใน "ทุกที่" และ "ทุกเวลา" โดย อาศัยเทคโนโลยีมาช่วยลดต้นทุน และลดการ บริโภคของประชากร โดยยังคงเพิ่ม

ประสิทธิภาพให้ประชาชนสามารถอยู่อาศัยได้ในคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สู่วิถีความเป็น Smart City อย่างเต็มรูปแบบ

ผู้เขียนมีโอกาสได้เข้าร่วมอบรมหลักสูตร HiPPS Capability Development Program ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันทยา ประเทศสิงคโปร์ เนื้อหาการอบรมได้ยกตัวอย่างความสำเร็จของการก้าวเข้าสู่ความเป็น Smart City ของประเทศสิงคโปร์ โดยมีแนวทางในการพัฒนาองค์ประกอบด้านต่างๆ ที่น่าสนใจ ดังนี้

1. Smart Mobility หากพิจารณาการบริการด้านการคมนาคมในประเทศสิงคโปร์ อาจจะมีความสำเร็จแล้วในหลาย ๆ แง่มุม เมื่อเปรียบเทียบกับอีกหลาย ๆ ประเทศ แต่สิงคโปร์ก็มีข้อจำกัดทางด้านพื้นที่ทำให้ประเทศสิงคโปร์ไม่สามารถสร้างถนนเพิ่มได้อีก ในขณะที่ปริมาณประชากรเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ และประชากรเหล่านั้นย่อมต้องการการเดินทางด้วยรถส่วนตัวมากขึ้นเช่นกัน สิงคโปร์จึงบูรณาการโครงสร้างการคมนาคมเพื่อรองรับไม่ให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดในอนาคต นำเอาเทคโนโลยีมาบริหารจัดการระบบขนส่งมวลชน ไม่ให้เกิดความแออัด สนับสนุนให้ระบบขนส่งสาธารณะใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นโครงข่ายการขนส่งสาธารณะที่ประชาชนไม่ได้เพียงแค่สามารถใช้งานได้อย่างสะดวกแต่ต้องมี

ความสะดวด้วย เช่น รถโดยสารสาธารณะใช้รถปรับอากาศทั้งหมด ประชาชนเดินทางไปทำงานไม่ร้อนแม้จะต้องแต่งตัวใส่สูท ผูกเนคไท หรือการพัฒนาโครงการรถเมล์แบบปรับเส้นทางตามความต้องการของผู้ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการแทนที่จะเป็นการปล่อยรถเมล์ตามรอบเวลาและตามเส้นทางที่กำหนดไว้ล่วงหน้า การบริการแบบใหม่นี้ผู้ใช้จะสามารถเรียกรถเมล์ไปยังป้ายที่กำหนดไว้ พร้อมกับแจ้งป้ายที่ต้องการลงจากรถ แนวทางนี้ทำให้ผู้ใช้ให้บริการรถเมล์สามารถปล่อยรถตามความต้องการจริงแทนที่จะวิ่งรถเปล่าตามเส้นทาง พร้อม ๆ กับอาจจะปรับเส้นทางไปตามความต้องการผู้ใช้ เป็นต้น หน่วยงานขนส่งทางบกสิงคโปร์ (Land Transport Authority - LTA) ได้กำหนดเป้าหมายสู่ความสำเร็จด้านการคมนาคมขนส่งภายในประเทศภายในปี 2030 ไว้ดังนี้

จะต้องไม่มีรถยนต์และจักรยานยนต์ส่วนบุคคลคันใหม่จดทะเบียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ไม่มีผลกับยานพาหนะที่ใช้สำหรับบริการสาธารณะ

ทำให้ 75% ของจำนวนประชากรทั้งหมดเลือกใช้รถโดยสารสาธารณะสำหรับการเดินทางในช่วงโมงเร่งด่วน

รับประกันระยะเวลาการเดินทางร้อยละ 85 ของการเดินทางในระยะทางไม่เกิน 20

กิโลเมตรด้วยรถโดยสารสาธารณะนั้น จะต้องไปถึงจุดหมายภายในเวลา 60 นาที

ต้องมีจำนวนบ้าน 8 ใน 10 หลัง สามารถใช้เวลาเดินทางถึงสถานีรถไฟด้วยเวลาไม่เกิน 10 นาที

นอกจากนี้ รัฐบาลสิงคโปร์ยังให้ความสำคัญสนับสนุนการเดินทางและการใช้จักรยานของประชาชน ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบผังเมืองให้เกิดความปลอดภัยสำหรับการเดินทาง การปั่นจักรยาน รวมถึงการเดินทางของคนพิการ เช่น กำหนดช่องทางเดินเท้า และปั่นจักรยานเป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน มีสะพานลอย หรือทางลอดถนนรองรับการใช้งานอย่างทั่วถึง โครงข่ายทางจักรยานที่เชื่อมต่อถึงกันทั่วประเทศมากกว่า 700 กม. คนพิการสามารถเดินทางทั้งบนพื้นราบเชื่อมต่อถึงรถโดยสารสาธารณะได้โดยสะดวก ไม่รู้สึกเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิต การเดินทางทั้งหมดผนวกเข้าเป็นระบบการสัญจรอัจฉริยะ โดยมีศูนย์กลางการเชื่อมโยงข้อมูลที่สามารถอำนวยความสะดวกทั้งหมดได้โดยเบ็ดเสร็จความสำเร็จในเป้าหมายด้านการคมนาคมขนส่งที่ประเทศสิงคโปร์วางไว้ จึงไม่ใช่สิ่งที่เป็นไปไม่ได้สำหรับประเทศนี้

2. Smart Healthcare ระบบบริการสุขภาพ คือ ความต้องการพื้นฐานที่ประชาชนในทุกประเทศคาดหวัง เมื่อสวัสดิการด้านสาธารณสุขสามารถตอบสนองประชาชนได้

อย่างมีคุณภาพ ในขณะที่เดียวกันรัฐมุ่งหวังให้ประชาชนสามารถดูแลรักษาสุขภาพด้วยตนเอง ในระดับครอบครัวหรือชุมชน (Self Care) โดยที่ไม่ต้องพึ่งพาหมอและยาจากต่างประเทศ ลดต้นทุนด้านสุขภาพ เมื่อประชาชนมีสุขภาพดีการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ ก็จะมีประสิทธิภาพตามมา

ประเทศสิงคโปร์ให้ความสำคัญด้านระบบบริการสุขภาพ จนได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านระบบประกันสุขภาพมากที่สุดประเทศหนึ่ง การสร้างระบบให้ประชาชนจ่ายเงินเข้ากองทุนฯ ทุกเดือนและมีการวางแผนในการบริหารจัดการกองทุนอย่างเป็นระบบ วางแผนก่อสร้างโครงการที่อยู่อาศัยเป็นแหล่งชุมชนขนาดใหญ่ (Community) พร้อมกับโรงพยาบาล ทำให้ผู้ป่วยไม่ต้องเดินทางไกล สร้างคลินิกที่มีคุณภาพทั้งด้านบุคลากรและเครื่องมือเพื่อแบ่งเบาภาระของโรงพยาบาล กำหนดนโยบายสำหรับวางแผนรองรับสังคมผู้สูงอายุซึ่งกำลังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ ให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยเฉพาะการดึงเอาศักยภาพของผู้สูงอายุมาใช้ประโยชน์ เพื่อให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตัวเองยังมีประโยชน์ไม่ได้เป็นภาระ อีกทั้งระบบประกันสุขภาพของสิงคโปร์ได้แบ่งการคุ้มครองเป็นหลายระดับทำให้สามารถบริหารเงินได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และที่

สำคัญรัฐบาลได้ส่งเสริมให้ประชาชนดูแลสุขภาพของตัวเอง ใช้ชีวิตประจำวันโดยคำนึงถึงสุขภาพในอนาคต กำหนดเป้าหมายสำคัญด้านสาธารณสุขคือ การเพิ่มความพึงพอใจให้ผู้ป่วย ด้วยการประยุกต์เอาเทคโนโลยีมาใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น

การนำเซ็นเซอร์ขนาดเล็กมาแปะไว้ที่ผิวหนังเพื่อคอยตรวจดูชีพจร อุณหภูมิของร่างกาย ความชื้น แล้วส่งข้อมูลกลับมายังโรงพยาบาลเพื่อให้ทีมแพทย์คอยเฝ้าระวังสุขภาพให้

ระบบดูแลสุขภาพจากระยะไกล (Telehealth) ที่ช่วยให้ผู้ป่วยสามารถตรวจวัดสุขภาพตนเอง เช่น วัดความดันเลือด แล้วส่งกลับไปยังทีมแพทย์ของโรงพยาบาล โดยอัตโนมัติ ซึ่งทีมแพทย์ก็จะให้คำแนะนำต่าง ๆ กลับมาได้ทันที

สิงคโปร์พัฒนาระบบ Elderly Monitoring System (EMS) สำหรับดูแลผู้สูงอายุ โดยใช้เซ็นเซอร์ติดไว้ตามประตู หรือพื้นที่ต่าง ๆ ในบ้านคอยตรวจจับการเคลื่อนไหว และถ้าเซ็นเซอร์ไม่สามารถตรวจจับการเคลื่อนไหวได้ในเวลาที่กำหนด ระบบจะแจ้งเตือนไปยังสมาชิกในครอบครัว หรือทีมแพทย์เพื่อให้มีการช่วยเหลือต่อไป

กระทรวงสาธารณสุขของประเทศสิงคโปร์ทำ Application ด้านสุขภาพให้ประชาชนใช้งานฟรี เสมือนมีข้อมูลด้าน

สาธารณสุขอยู่ใกล้ตัวคอยช่วยเหลือในการดูแลสุขภาพ โดยบรรจุข้อมูลที่เป็นต่าง ๆ มากมาย พร้อมสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนได้ดูแลสุขภาพของตัวเอง เช่น แคมเปญ National Steps Challenge โดยรัฐบาลแจกสมาร์ทวอตช์ หรือนาฬิกาอัจฉริยะให้ประชาชนนำไปใช้ ตรวจวัดการก้าวเดินในแต่ละวัน แล้วกำหนดจำนวนก้าวเดินเป็นลำดับขั้นสำหรับให้แลกของรางวัล เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าสิงคโปร์ให้ความสำคัญด้านสุขภาพอนามัยของประชากรในประเทศเป็นอย่างมาก โดยมองว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งมีค่า จำเป็นต้องดูแลรักษา รายละเอียดข้อมูลด้านสุขภาพของประชากรแต่ละคน ได้รับการจัดเก็บรวบรวมไว้อย่างปลอดภัย และพร้อมจะดึงมาใช้ได้ตลอดเวลา อันเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้การดูแลสุขภาพของแต่ละคนเป็นไปอย่างถูกต้อง เมื่อประชากรในประเทศมีสุขภาพที่ดีย่อมเป็นกำลังที่ช่วยให้ประเทศพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงในทุก ๆ ด้าน

3. Smart Education เมื่อการศึกษาคือ องค์กรประกอบสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงแก่ประเทศ เพราะเมื่อคนในชาติได้รับความรู้ความสามารถนำมาใช้พัฒนาให้มีความสามารถที่จะใช้ประกอบอาชีพและเอาตัวรอดได้ รวมทั้งช่วยขัดเกลาให้คนในชาติมีจิตสำนึกและคุณธรรมเป็นผู้เจริญทางปัญญาและจิตใจแล้ว ย่อมช่วยส่งเสริมให้

ประเทศพัฒนาไปในด้านต่างๆ ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน ตรงกับประโยคที่ว่า “การศึกษา สร้างคน คนสร้างชาติ” ความมั่นคงของชาติ ย่อมสร้างได้ด้วยคนภายในชาติที่มีการศึกษา อย่างถึงพร้อม การศึกษาจึงจัดเป็นบริการ สาธารณะที่รัฐจำเป็นต้องลงทุนสูง และวางแผน การลงทุนอย่างมีระบบ แต่เมื่อพื้นฐานความ หลากหลายของสังคม หลากหลายแนวความคิด หลากหลายเชื้อชาติ ย่อมส่งผลให้รัฐต้องหา แนวทางที่จะหล่อหลอมแนวความคิดของคน ในชาติให้พร้อมใจที่จะสนับสนุนนโยบาย ต่าง ๆ ตามที่หวัง การปลูกฝังแนวคิดผ่าน การศึกษาให้กับเยาวชนจึงเป็นรากฐานสำคัญ ที่จะทำให้ประเทศสามารถก้าวเดินต่อไปผ่าน ยุคสมัยที่แปรเปลี่ยนได้

ประเทศสิงคโปร์ให้ความสำคัญด้าน การศึกษาและพัฒนาจนได้ชื่อว่ามีระบบ การศึกษาที่ดีที่สุดประเทศหนึ่ง มีการปรับปรุง นโยบายศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงของโลก เป็นที่รู้จักกันในวลี Teach Less, Learn More (TLLM) ซึ่งเน้น การสอนให้น้อยลงแต่ให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้มากขึ้นและนำไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะ การวางพื้นฐานด้านความรักชาติ การเสริมสร้าง ให้ช่วยกันดูแลรักษาให้เกิดความปลอดภัยใน สังคม อันเป็นรากฐานนำไปสู่ความมั่นคง ของชาติ ยกตัวอย่างเช่น

1. กุศโลบายสร้างความเป็นปึกแผ่น ให้กับคนในชาติ โดยการวางระบบการศึกษา บังคับให้ชาวสิงคโปร์ทุกคนต้องสื่อสาร

ภาษาอังกฤษได้ ให้มีความสามารถในการ สื่อสารด้วยภาษาประจำเชื้อชาติ เพื่อให้ ประชาชนคงรักษาอัตลักษณ์ทางสังคมและ วัฒนธรรมของตนไว้ได้ มีการกำหนดให้มี เพียงหนึ่งภาษา(one common language) ภายในแต่ละกลุ่มเชื้อชาติ ช่วยให้เกิด ความรู้สึกสมานฉันท์เป็นชาติพันธุ์เดียวกัน ภายในแต่ละกลุ่มเชื้อชาติ ซึ่งเป็นประโยชน์ ต่อการรักษาความมั่นคงของประเทศ

2. นโยบายการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการ รักประเทศ บทบาทของการเป็นพลเมือง สิงคโปร์และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ก่อนส่วนตนในสถานศึกษา สิงคโปร์มีการปลูกฝัง ความรักชาติอย่างจริงจังเนื่องจากเป็น ประเทศที่มีขนาดเล็กและผ่านวิกฤตทาง ความมั่นคงมาหลายครั้ง การศึกษาของ สิงคโปร์มิได้เน้นการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับ บทบาทการเป็นพลเมืองดีและการคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน อย่างเด่นชัด การยอมรับในการบังคับใช้ กฎหมายที่เข้มงวดและจริงจัง มีบทลงโทษที่ รุนแรง ทำให้ประชาชนมีความเกรงกลัว กฎหมายและเกิดอัตราการกระทำความผิดที่ ต่ำกว่าในประเทศอื่น

3. รัฐบาลของประเทศสิงคโปร์ให้ ความสำคัญด้านการนำเทคโนโลยีมา ประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ ทั้งในสถานศึกษา และในชีวิตประจำวันเพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ที่

อยู่ใกล้ตัว ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ตลอดเวลา นโยบายการศึกษาเพื่อก้าวสู่สังคม ฐานความรู้และการเป็น smart nation สิงคโปร์มีวิสัยทัศน์ในการสร้าง smart nation ให้ประชาชนสามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุดของโลกมาเป็นประโยชน์ในการพัฒนา เศรษฐกิจของชาติ ด้วยพื้นฐานของประเทศ สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีเสถียรภาพทาง การเมืองเศรษฐกิจและสังคมสูงที่สุดแห่งหนึ่งของโลก การมีวิสัยทัศน์ทางการศึกษาที่ชัดเจน โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคน เพราะเชื่อว่าประชาชนคือทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของประเทศ มีกฎหมายการปกครองที่เข้มงวดและมีนโยบายการศึกษาที่ชัดเจน มีการออกแบบการจัดการ วางแผนเรื่อง บุคลากร และตรวจสอบอย่างชัดเจน ทำให้ แผนงานทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้ อย่างลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ตั้งแต่ปี 2560 ชาวสิงคโปร์ทุกคน ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา จะมี Learning Portfolio ออนไลน์เป็นของตนเอง ที่จะประเมินลักษณะเฉพาะของ บุคคล และช่วยแนะนำด้านการวางแผน การศึกษา การทำงานและการเรียนรู้ตลอด ชีวิตมีผลให้การศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ก้าวรุดหน้าไปกว่าประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค โดยถือว่าเป็นประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดี ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ประชาชนในประเทศ รู้สึกมั่นใจต่อความเป็นอยู่ เพราะเชื่อมั่นใน

การบริหารงานของรัฐบาลบนพื้นฐานของการ ปลุกฝังในความรักและหวงแหนประเทศที่ ตัวเองอาศัยอยู่ นอกจากนี้รัฐบาลเองก็มีการ จัดโปรแกรมเพื่อสนับสนุนให้ประชาชน ชาวสิงคโปร์เรียนรู้เทคโนโลยีด้าน IT ตั้งแต่เด็ก เช่น IDA Hive and Technology Associates Program โดยสอนเนื้อหาตั้งแต่การพัฒนา ซอฟต์แวร์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เพื่อให้แนวคิด Smart City และ Smart Nation กลายเป็น จริงได้ในอนาคต

นี่คือตัวอย่างแนวทางการพัฒนา ประเทศสิงคโปร์สู่ความเป็น Smart City ซึ่ง สิงคโปร์พิสูจน์แล้วเห็นแล้วว่าเป็นไปได้ที่จะ สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ทำไมการเป็น Smart city จึงสำคัญ
โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สภาพ สังคม ทรัพยากรที่มีอยู่เริ่มจำกัด ผู้คนยุคใหม่ ที่จะต้องมีมากกว่าแค่ความสามารถ แต่ยัง รวมถึงความคิดสร้างสรรค์และการสร้าง ทำสิ่งใหม่ ๆ ที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงโลกเก่าให้ได้ คุณภาพชีวิตดีขึ้น สะดวกขึ้น มีความสุขขึ้น ลดอัตราความเสี่ยงในเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ มีความมั่นคงในเรื่องสภาพภาพ ก่อให้เกิด ความเป็นเมืองที่อำนวยความสะดวกคนในโลกที่ เปลี่ยนแปลงใบนี้ได้ ซึ่งไม่ได้มีแค่ในประเทศ สิงคโปร์ที่เชื่อมั่นว่าจะก้าวเข้าสู่ความเป็น Smart City ได้ แต่เชื่อมั่นว่าในปี 2570

กว่า 80 ประเทศทั่วโลกจะก้าวสู่ความเป็น Smart City (Report by HIS Market)

หากย้อนกลับมาถึง **Thailand 4.0** ประโยคฮิตที่ได้ยินหนาหูในเวลาปัจจุบันพร้อม ๆ กับวลี “ประชารัฐ” ผู้เขียนอาจไม่ค่อยได้สนใจยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ซึ่งสำหรับข้าราชการแล้วสิ่งเหล่านี้คือแนวทางการขับเคลื่อนประเทศของรัฐบาลที่น่าจะจำเป็นต้องรับรู้ ในฐานะผู้ร่วมขับเคลื่อนตามนโยบายของรัฐ แต่ก็ยอมรับว่าเพราะคำฮิตติดหู “ไทยแลนด์ 4.0” จึงได้ทราบว่าเป็นจริง ๆ แล้วประเทศไทยก็ผ่านยุทธศาสตร์ “ไทยแลนด์ 1.0 – 3.0” ซึ่งแต่ละห้วงเวลาจะมุ่งเน้นไปตามนโยบายของรัฐที่จะกำหนด

Thailand 4.0 คืออะไร ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้ให้สัมภาษณ์ผ่านเว็บไซต์ Brand Age ถึงความหมายของ Thailand 4.0 สรุปได้ว่า เป็นนโยบายพัฒนาประเทศโดยการถักทอเชื่อมโยงเทคโนโลยีหลักที่ต้นน้ำ เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับอุตสาหกรรมเป้าหมายที่อยู่กลางน้ำ และ Startups ต่าง ๆ ที่อยู่ปลายน้ำ โดยใช้พลัง “ประชารัฐ” ในการขับเคลื่อน ผู้มีส่วนร่วมหลักจะประกอบด้วย ภาคเอกชน ภาคการเงิน การธนาคาร มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยต่าง ๆ โดยเน้นตามความถนัดและจุดเด่นของแต่ละองค์กร โดยมีภาครัฐเป็นตัวสนับสนุน

กระบวนการต้นในการพัฒนาประเทศภายใต้ “ประเทศไทย 4.0” มี 3 ประเด็นที่สำคัญ

1. เป็นจุดเริ่มต้นของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม
2. เป็น “Reform in Action” ที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน
3. เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วน ภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” โดยเป็นประชารัฐที่ผนึกกำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรระดับโลก ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของการ “รู้จักเต็ม รู้จักพอ และรู้จักปัน”

นั่นหมายถึงว่าการขับเคลื่อนโครงสร้างเศรษฐกิจแบบใหม่ดังกล่าว ต้องเติมเต็มด้วยวิทยาการความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนา เมื่อเป้าหมายการขับเคลื่อน ‘ประเทศไทย 4.0’ คือ การก้าวไปสู่การเป็น ‘ประเทศที่มีรายได้สูง’ ด้วยนวัตกรรมที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ซึ่งหากประเทศไทยสามารถขับเคลื่อนไปได้จริง จะทำให้ภาพรวมเศรษฐกิจไทยหลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และสามารถลดการพึ่งพาต่างชาติ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำต่าง ๆ เป็นการสร้างความสมดุล

ทางเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้อย่างแท้จริง เมื่อรัฐได้ กำหนดนโยบายอย่างชัดเจน ก็จำเป็นต้อง เร่งรัด ติดตาม ควบคุมและประเมินผลให้ เป็นไปตามเป้าหมาย ในขณะที่เดียวกันการมี ประเทศต้นแบบที่ประสบความสำเร็จอย่าง สิงคโปร์ ถือเป็นโอกาสที่รัฐบาลสามารถ นำมาวิเคราะห์ให้ใช้เป็นแนวทางได้ เราอาจมี ข้อจำกัดที่ไม่มีเหมือนสิงคโปร์ แต่เราก็มีข้อ ได้เปรียบที่สิงคโปร์ไม่มี เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ที่เป็นต้นทุนให้ เมื่อคนในชาติได้รับการ ตอบสนองในปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นอย่าง เพียงพอย่อมก่อให้เกิดความสุข ประชาชน เกิดความเชื่อมั่น พร้อมจะสนับสนุนและก้าว เดินไปสู่เป้าหมายที่รัฐได้วางไว้ แต่เหนือสิ่งอื่นใด ผู้เขียนอยากให้มีความสำคัญด้านการศึกษา เพราะเชื่อว่าคุณภาพของคนในประเทศคือ ปัจจัยสำคัญที่จะพัฒนาประเทศให้เกิดความ ยั่งยืนได้ในทุก ๆ ด้าน ระบบการศึกษาของ ประเทศไทย มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนาไปตามยุคสมัยมาโดยตลอด บูรณาการ ประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้า มาประยุกต์ใช้ ด้วยคาดหวังให้เป็น เครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้แก่ เยาวชนโดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชนที่ห่างไกล แต่ถึงกระนั้นเราปฏิเสธไม่ได้ว่า ระบบ การศึกษาของประเทศไทยยังไม่ได้บรรลุ ตามเป้าประสงค์ได้อย่างง่าย ประเทศกำลัง ก้าวสู่ยุคของเทคโนโลยีดิจิทัล การสื่อสาร

แหล่งความรู้ สามารถค้นคว้าได้ใกล้ตัว ไม่แตกต่างจากการเรียนรู้ของนักเรียนใน ประเทศอื่น แต่ทำไมผลที่ได้ไม่สอดคล้องกับ ความมุ่งหวังของหน่วยงานทางการศึกษา หรือเพราะเรายังมุ่งเน้นไปในทิศทางที่ผิด

ผู้เขียนชื่นชอบบทความในสื่อออนไลน์ หนึ่งที่บอกว่า “ทำไมต้องถามหาแต่คะแนน โอเน็ต ทำไมไม่ถามว่าผมช่วยทำงานบ้านไหม” เพราะสะท้อนให้เห็นการให้ความสำคัญต่อ ผลการเรียนรู้ในห้องมากเกินไป ยังมีเด็ก เยาวชน หลายคนทุกวันต้องช่วยพ่อแม่ ช่วยครอบครัวทำงาน จนไม่มีเวลาทำห้องจำ อ่านหนังสือ ทั้งที่เขาเหล่านั้นได้ความรู้ ด้านทักษะไม่น้อย อันเป็นแนวความคิดของ ประเทศสิงคโปร์ที่มุ่งเน้นให้เยาวชนรักการ ค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตัวเอง มากกว่าการนั่งรอรับ เหมือนลูกนกอ้าปากรับอาหาร เมื่อวัฒนธรรมการ ปลูกฝังให้มุ่งมั่นเรียนตามกระแส สอนให้ เยาวชนเรียนหมอบเพราะมีรายได้ดี จนปัจจุบัน หมอรักษาโรคตามโรงพยาบาลของรัฐ มีไม่เพียงพอ หมอรักษาชีวิตกับหมอรักษา ความสวยงามของร่างกายมีปริมาณไม่ต่างกัน เป็นต้น การศึกษาที่มีประสิทธิผล คือ การมุ่งหวังให้เกิดการเรียนรู้ตามความถนัด ของแต่ละคน ภายใต้การสนับสนุนของ รัฐบาลที่กำหนดแนวทางการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับนโยบาย ทิศทางของการพัฒนา ประเทศ ผู้เขียนเชื่อว่าหากสามารถเป็นไป

ตามกล่าวข้างต้น เราจะเป็นได้ทั้ง Smart City และ ก้าวผ่านไปสู่ Thailand 4.0 หรือมากกว่านั้นได้

อ้างอิง

1. เอกสารประกอบการอบรม
หลักสูตร HiPPs Capability
Development Program ณ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีนันทยาง ประเทศสิงคโปร์ โดย
Nanyang Executive Centre
2. Case Study: สิงคโปร์กับ Digital
Transformation เพื่อเข้าสู่ความเป็น
Smart City
<https://www.techtalkthai.com>
3. [https://brandchatz.com/
2017/02/14/smart-city](https://brandchatz.com/2017/02/14/smart-city)